

Мале богиње

Информативни лист

Measles - Fact sheet

Serbian

Кључне чињенице

- Мале богиње (морбиле) су веома заразна вирусна болест која изазива осип и грозницу.
- Мале богиње могу да изазову озбиљне компликације, укључујући упалу плућа и енцефалитис, што може да захтева болничко лечење.
- Вакцинација је најбољи начин за спречавање болести и ширења малих богиња. Мале богиње су ретке у Аустралији јер је вакцинација ефикасна у спречавању болести.
- Вакцинација против малих богиња је и даље важна јер људи могу поново да унесу вирус након повратка из иностранства.
- Мале богиње су и даље честе у многим земљама које Аустралијанци посећују туристички или да виде породицу и пријатеље.
- Ако мислите да имате мале богиње, унапред позовите свог лекара како би могао/ла да ограничи ваш контакт са другим људима када стигнете.

Шта су мале богиње?

Мале богиње су веома заразна вирусна болест која може да изазове озбиљне компликације. У неким деловима света су и даље чест узрок смрти код деце млађе од 5 година.

У прошлости, инфекција малим богињама је била веома честа у детињству у Аустралији. Већина људи рођених пре 1966. године је била заражена малим богињама као дете и вероватно је да су стекли имунитет.

Захваљујући вакцинацији, мале богиње су сада ретке у Аустралији.

Међутим, мале богиње су и даље честе у многим деловима света, а велике епидемије се и даље дешавају у бројним земљама. Људи који путују у иностранство или долазе у Аустралију могу да донесу болест са собом, што може да изазове епидемије малих богиња у заједници. Зато је важно да осигурате да сте вакцинисани против малих богиња како бисте заштитили себе и своју заједницу.

Важно је да се предузму мере да је свако ко је рођен током или после 1966. године примио две дозе вакцине против малих богиња.

Који су симптоми малих богиња?

Први симптоми су грозница, умор, кашаљ, цурење из носа, црвене и сузне очи и осећај слабости. Неколико дана касније појављује се осип. Осип почиње на лицу, шири се по телу и траје 4-7 дана. Осип не сврби. Неке особе, посебно мала деца, могу имати и дијареју.

Симптоми малих богиња обично почињу 10 дана након излагања вирусу, али понекад могу да се појаве за само седам или чак 18 дана. Осип се обично појављује око 14 дана након излагања вирусу малих богиња.

Мале богиње су тешка болест. Чак трећина људи са малим богињама има компликације, а многим је потребна хоспитализација. Компликације малих богиња могу укључивати инфекције уха, дијареју и упалу плућа. Код отприлике једне од сваких 1000 особа са малим богињама се развије енцефалитис (оток мозга).

Како се шире мале богиње?

Мале богиње се обично шире када особа удахне вирус малих богиња који је заражена особа кашљањем или кијањем избацила у ваздух.

Мале богиње су једна од људских инфекција које се најлакше шире. Само боравак у истој просторији са особом која има мале богиње може да доведе до инфекције.

Људи са малим богињама су обично заразни од непосредно пре него што се појаве симптоми, па све до четири дана након појаве осипа.

Ко је у опасности да добије мале богиње?

Људи су у опасности да добију мале богиње ако:

- никада нису имали инфекцију малих богиња **или**
- нису примили две дозе вакцине против малих богиња **или**
- имају ослабљен имуни систем (нпр. особе које примају хемотерапију или радиотерапију за рак или особе које узимају високе дозе стероидних лекова) чак и ако су потпуно вакцинисане или су раније имале инфекцију малих богиња **и**
- су били у контакту са особом која је оболела од малих богиња.

Мале богиње су и даље честе у многим земљама и често се јављају велике епидемије. Људи који путују у иностранство су у опасности да ће се заразити малим богињама ако нису имуни.

Како могу да се спрече мале богиње?

Вакцинација

Најбоља заштита од малих богиња је вакцинација. Две дозе вакцине против малих богиња (у размаку од најмање четири недеље) пружају дугорочну, могуће доживотну, заштиту код 99% вакцинисаних особа.

Људи који планирају да путују у иностранство би требало да разговарају са својим лекаром опште праксе или фармацеутом о вакцинацији, провере да ли су им вакцине ажуриране и да осигурају да су потпуно вакцинисани против малих богиња пре него што напусте Аустралију.

У Аустралији се деци у оквиру Националног програма имунизације (NIP) дају две дозе вакцине против малих богиња бесплатно на:

- 12 месеци старости као вакцина против малих богиња, заушака и рубеоле (MMR)
- 18 месеци старости као вакцина против малих богиња, заушака, рубеоле и варичеле (MMRV).

Ове вакцине пружају заштиту од заушака, рубеоле и варичеле, као и од малих богиња.

Људи који планирају да путују у иностранство са децом узраста између 6 и 18 месеци би требало да разговарају о својим плановима са својим лекаром опште праксе, јер деца која иду у подручја са високим ризиком од малих богиња могу раније да приме вакцину против малих богиња.

Свако ко је рођен током или после 1966. године и никада није имао мале богиње треба да посети свог лекара како би осигурао да је примио две дозе вакцине против малих богиња у размаку од најмање четири недеље. У супротном, вакцина је бесплатна у Новом Јужном Велсу.

Безбедно је примити вакцину више од два пута, тако да би људи који нису сигурни требало да се вакцинишу.

Вакцине против малих богиња могу да се добију у Новом Јужном Велсу код лекара опште праксе и регистрованих фармацеута за вакцинацију.

Фармацеути који врше вакцинацију не могу да дају вакцине против малих богиња деци млађој од 5 година.

За свакога ко нема доказ да је примио две дозе вакцине против малих богиња (који не тражи вакцину у оквиру Националног програма имунизације - NIP), сама вакцина ће бити бесплатна, међутим, фармацеут или лекар могу да наплате накнаду за услугу давања вакцине.

За детаљније информације прочитајте [Информативни лист о вакцини против малих богиња \(Measles Vaccination FAQs\)](#).

Избегавајте друге људе ако имате симптоме

Особе са симптомима малих богиња треба да позову унапред када одлазе у здравствене установе (као што је ургентно одељење или лекар опште праксе) и обавесте особље о својим симптомима, како би могле бити изоловане по доласку и спречиле потенцијално ширење малих богиња на друге.

Особе са малим богињама треба да остану код куће све док више нису заразне (тј. до четири дана након почетка осипа) како би се смањио ризик од ширења на друге људе.

Како се поставља дијагноза малих богиња?

На мале богиње се сумња када се особа осећа лоше, има кашаљ, цурење из носа или болне и сутне очи и грозницу праћену осипом.

Кад год се посумња на мале богиње, треба да се узму узорци из носа, грла и урина како би се потврдила дијагноза. Може да се уради и анализа крви.

Потврда дијагнозе је важна јер омогућава да јавне здравствене установе брзо реагују праћењем других људи који су у опасности да оболе од малих богиња.

Како се лече мале богиње?

Не постоји специфичан третман за мале богиње. Особама са инфекцијом малих богиња се обично саветује да се одмарају, пију пуно течности и узимају парацетамол за лечење грознице.

Код многих људи болест може да постане довољно озбиљна да захтева болничко лечење.

Шта предузимају државне здравствене установе у случају малих богиња?

Лекари, болнице и лабораторије, школе и центри за чување деце морају да пријаве случајеве малих богиња локалној државној јединици за здравље.

Особље државне јединице за здравље ће разговарати са лекаром и пацијентом (или неговатељима) да би сазнало како је дошло до инфекције, идентификовало друге особе које су у опасности од инфекције, спровело мере контроле (као што су вакцинација и ограничења похађања школе или радног места) и пружити друге савете.

Особе са малим богињама треба да остану код куће и да не иду на посао, у школу или установе за предшколско образовање и бригу о деци најмање четири дана након појаве осипа.

Образац „Мале богиње: Информације за контакте“ (Measles: Information for Contacts) садржи корисне информације које лекари могу да доставе особама које су биле у контакту с оболелим од малих богиња, након процене и/или пружања профилаксе након контакта са болешћу.

Детаљније информације

За додатне информације позовите вашу локалну државну јединицу за здравље на број 1300 066 055.

Ако ви или ваше дете имате симптоме малих богиња и забринути сте, одмах се обратите свом лекару или у хитним случајевима позовите 000. За здравствени савет можете да позовете и Healthdirect на 1800 022 222 за бесплатне здравствене савете 24 сата дневно или можете да разговарате са локалним фармацеутом.